

Tutkinto
Kuolemaisuudesta.

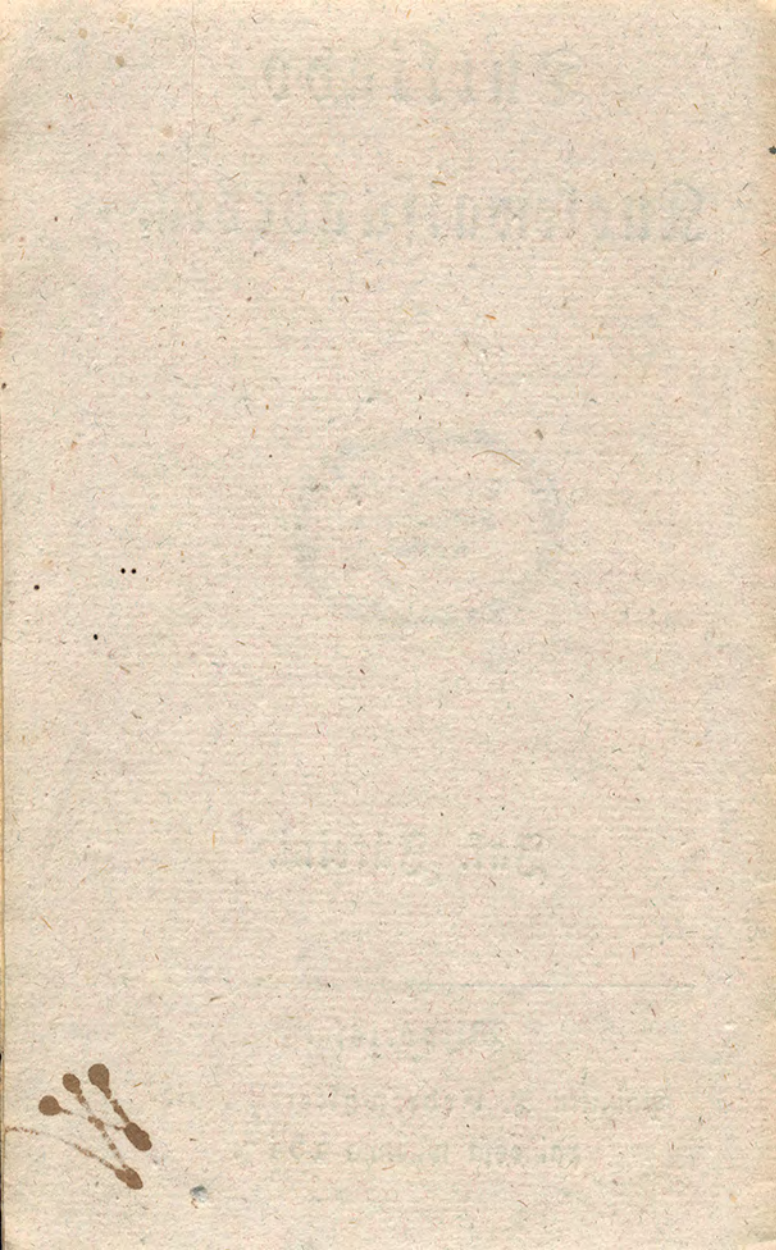
Jak. Tuteini.

Wiipurissa.

Painettu A. Cederwallerin Kirja-
painossa vuonna 1817.

Raikein peljättäväisin tapaus, kuin maan piirissä, elämän retkellä waellettaissa, kohtaa ihmisen suku-kundaa, on kuolema; ei löydy yhtäkän, joka meitä enemmän liikuttaa, joka meitä enemmän kauhistaa, kuin tämä raskas hetki; ei yhtäkän, jota me mieluisemmasti pakenisimme, ja jota me tuitengin vähemmän taidamme wälttää. Kuolema taitaan tosin useasti wähän aikaa wiivytettää, händä taitaan wähän aikaa vastaan seisottaa, waan ei koskaan voitetta — — — ei koskaan! Kuoleman Kawala mieltä on Herran langetta- wa niin hywin ylhäisen kuin alhaisengin; niin rikkaan kuin köyhängin, niin hywin miehuu- desta kukoistawaisen nuorukaisen kuin iälli- shydestä harmaa-päängin, joka saumansa no- jalla horjuu — — — kaikki, kaikki lakas- tuwat hänen angaran kätensä alla. Kuole- waisuus on elämän wainoja maan päällä. Raikein kappaldengin tähtyy viimein wuo- ronsa jälkeen tomuksi raueta, josta he owat alkunsa saaneet. Luonnon Walda-kunnassa jättää yksi toiselle siansa, ja Kadonneen woi- ma uudistetaan uuteen lakastumiseen.

Koska me, itse kuolevaiset, tätä ajat-
telemme, koska me muistamme, että ihmi-
nen, joka syntyy elämään, lähenee päivä
päivästä kuolemaa, koska me tuihimme tuo-
nelan syngedä asun-majaa, niin en taida me
muuta kuin hämmästyä, ei taida meidän sy-
dämemme muuta kuin tulla täytetyksi lewot-
tomuudella; sillä järjettömät luondo-kappa-
leetkin, jotka ei tiedä kuolemasta, kanda-
vat kuitengin jotakin luonnossansa, joka waaran
aikana waituttaa kamoituksen ja waristuksen
heidän tykönsä. Mikä ihme on siis, et-
tä ihmistä, jolla myös on luonnollinen ruu-
mis, rasitetaan samoilla waitutuksilla. Mut-
ta koska me jälle muistamme, että ihminen
on järjellinen olenno, joka odottaa kuolema-
tomuutta, joka kuolee elämän toiwossa, joka
kuoleman kautta tulee muutetuksi huikeale-
waisuuden myrskyistä lewon ja autuuden sa-
tamaan, niin mahtaa iäisyuden läheneminen
ainoastansa wahwistaa karsiwällisyyttä, kars-
iwällisyys huojendaa nykyisen elämän tus-
kaa, ja kuoleman karkaus paeta näin hänen
mielestänsä. Ei hänen pidä kauhistuman,
koska hän saa hawaita, että meidän ruumiim-
me, joilla luoja on puettanut meidän kuole-
mattomat sielumme, owat meille waan niin
kuin lainna maan powesta, joka meillä ter-
ran, yhdellä warhemmin, toisella myöhem-
min, jälle takaisin waaditaan; mutta ne
owat meille lainna maan powesta, että me
täällä näiden lainnattuen ruumisten kautta
mahtaisimme valmistaa itsemme toiseen pysy-

wäisembään ja autuaallisembaan elämään,
koska me viimein tomusta pois kutsutaan.

Jumala on siis itse asettanut kuoleman
kamoituksen ihmisen sydämeen, sen tähden,
että meidän pitäisi karttaman kuolemaa siehen
asti, kuin hän itse tahtoo kutsua meitä maa-
ilmasta, koska hänen tarkoituksensa meidän
kanssamme on tullut täytettyksi. Mutta hän
on lahjoittanut meille myös suloisen autuu-
den toivon, joka niin kuin wälkeuden engeli
lohduuttaa meitä, ja wahwistaa sydämiä ku-
leman karwautta vastaan, koska tuonen wo-
ima kolkuttaa; meille on lahjoitettu autuuden
toivo, niin kuin aamu-tähti, meidän tietämme
walaisemaan, niin kauan kuin itse elämän au-
ringo nousee, ja iäisyys meidän eteemme awa-
taan.

Ei-pidä sen tähden kuolemaa noudatettaman,
eikä murheella ja wäristyksellä peljättämän;
ei elämää pidä ylen katsottaman, eikä enem-
män kaikkia rakastettaman; waan tehden kulin
täällä itsensä täydellisemmäksi ja mahdollisem-
mäksi runsaambaan nautindoon ilon ja riemun
Walda-kunnassa.

Mutta sille ihmiselle, joka wiettaa aikansa
hembeyden helmassa, joka on niin harras
maa-ilmalle, että hän tawaan unhottaa, että
hän juowuksissa hekumasta juoksee ohitse tai-
waan owen, että hän uupuneena synnin uneen

Jättää osansa Luojan hyvydessä omistamata
 — — — sille ihmiselle, sanon minä, koska
 hän kerran kuoleman uhkausten kautta herä-
 tetään, ovat nämät uhkaukset niin kuin uk-
 koisen ylinä hänen korwissa; sillä hän on
 roivotoina iän-kaikkisuudessa. Kuolema on
 hänelle niin kuin angara vihollinen, joka ryh-
 wää häntä sielun ja ruumiin omaisuuden.
 Jaa, hän on kuolemansa hetkellä surkutelta-
 wambi kuin luondo-kappale, jolle sekä haudan
 pimeys että idisyyden pituus ovat tietämät-
 tomät.

Katso ihmisen onnettomuutta elämän
 harha-teillä kuoleman lähenemistä muistelles-
 sansa, katso tätä onnettomuutta lähemmältä,
 ehkä syndinen pahuutta harjoittaisiansa on näin
 ajatellut: ei tästä lukaan tiedä, en minä tä-
 män kautta joudu häpiään engä muuhun maal-
 liseen rangaistukseen. Oman tunnon sanotaan
 tosin pahat työt viimein rangaistewan; mutta
 minulla on vielä kyllä aikaa elämäni paran-
 daa. — — — Työ tulee täytetyksi — — —
 hembeys ja hetuma lisäävät tunnon sokeutta;
 mutta kuoleman lähenemisen muistutus — —
 — yksi järjellinen ajatus — — — ja hänen
 oma tundoinsa herää. Hän mahtaa silloin
 upottaa itsensä maallisen nautinnon ylen-pal-
 disuuteen, kuoleman muisto on kuitenkin hä-
 nen mielessänsä; hän mahtaa paeta maan sy-
 wyteen, kalwawa oma tundo on hänen siellä-
 kin löytävä, jonga Luoja on säättänyt tuo-
 mariksi ihmisen poween, se seuraa häntä wai-

nollansa, se huutaa waikenemata hänen rinnassansa, että ei hän taida olla pysyväinen Wanhurskauden pyhäin kaswoen edessä, se seuraa hänen lewotonda sieluansa tuonelaan, koska armon aika loppunut on.

Mitä mahdamme me siis sanoa julkisesta synnin orjasta, joka hylkää oikeuden, ja unhottaa Jumalan kaikki-tietäwäisyyden? Mitä mahdamme me sanoa siitä, kuolewaisuuttaa muistellesansa, joka hekuman tähden autuudensa aldis andanut on, joka on uhrannut enemmän osan iästänsä pahuudelle ja synnille, joka päivä päiwäldä lisää kuormaa, jota hänen Herran itse kandaman pitää? Mitä mahdamme me sanoa siitä, joka oman woiton pyhnydssä on ollut walmis wahingoittamaan lähimmäistänsä; joka on kadehtinut kansaweljeinsä onnea, ja iloinnut heidän onnettomuudessansa; joka on hyljännyt järjen wailon, että hänen työnsä pimerydellä peitetäisi; joka on ylen katsonut weljellisen rakkauden, että hän oman tunnon uhkauksita saisi peittää, häwäistä ja sotkea wiattomuuden jalkainsa alle; joka on tahtonut tukahuttaa oman tunsdonsa vaikutukset, että hän liikutukset saisi omistaa leskein ja orpo-lasten omaisuuden, sorretun ja hätänydyneen viimeisen tarwaran? Mingä lainen liene hänen tilaisuudensa, koska kuolema hänen rindaansa kolkuttaa? En taida me muuta ajatella, waar että se mahtaa olla kaubistawainen, kaubistawainen! koska kaikki hänen salaisekin wäärät työnsä muistuwat

uhkauksella, niin kuin pitkäisen leimaus jyllä-
nällä, hänen mieleensä, jotka nyt niin kuin
tuliset nuolet hänen ennen paatuneen sydämen-
sä jota taholda läpitse tungemat. Kaikki ne
raskaat huokaukset, jotka hänen wäärnydensä
tähden muinen yleniwät korkeuteen, kaikki tie-
tävän ja wanhurskaan Tuomarin oikeudesta
loistawan istuimen eteen, jonga säteet ulettua-
wat maan matoisillekin, ovat nyt niin kuin
myrkyllinen sumu hänen silmissänsä, ja lan-
geawat firouksina hänen päällensä. Peljäten
näkee hän elämänsä haiksi-rikossa walittawais-
ten kynnepölkien, jotka hänen kauttansa ovat
tulleet muodotetuiksi, aldoing wieriwän upot-
tamaan händä. Näin koston hirmuinen waino
hänen ymbäri piirittää, koska Luolema uhkaa
iän-kaukkisen sywyhden hänen eteensä awata.
— — — O! Kuitengin. Tuomarin sydän
sulaa armeliaisuudesta; unhottain wanhurs-
kaudensa andaisi Jumala armon syndiselle,
mutta oma tundo huutaa angarasti kosta.

En taida minä enembää suullani sanda pa-
han elkisen tilaisuudesta Luolewaisuutta muis-
tellessansa. Uhdistus on hänen silloin käsittä-
mä. Julmat ovat ajatuksellin tästä onnetto-
muudesta, joka ei wähenen unhotuksessa, vaan
kaswaa synnin saastaisuudessa; synnin firous
on kerran jos ei tässä niin toisessa elämässä
iän-kaukkisesti liekitsewäiseksi tuleksi wiriwä.
Silloin herää paatuneengin oma tundo, ja
muuttuu pimeyden hengeksi, joka wainoo hä-
nen sieluansa, tätä surkeasti onnetonda sielua,

kuin synnin vastaan tuorman alla painuu synnyden pimeyteen, josta on ammollansa häntä nielämään; — — — mutta, kääntäkän jo ajatusemme näistä murheellisista tutkimuksista, näistä hirmuisista päälle-katsannoista; kaunistus saattaa minun eihetykseen. O! ei mahda yhtäkän ihmisen lasta löytyä, joka näin tunnon sokeudessa andaisi itsensä wietelhdää hetuman turhuudesta ja wäärästä voitosta.

Meidän sydämemme tarvitsee tässä lepoa ja lohdutusta. Mutta missä me tuoleman tarwautta vastaan lohdutuksen löytänemme? Sitkulla tänne synnytdän ja tuskalla täällä pois muutetaan. Alkän kuitengan epäillä tunnosiamme; nämät ovat maalliset rasitukset, joidenga wälillä ihminen saa monda suoioistakin heikää nautita, ja taimaassa on meillä vielä itse autuuden perindö tallella. Käykän sen tähden lyhykäisesti tutkimaan taimaan perillisen ja rebellishydessä waeldaneen ihmisen rauhoitettua sydändä tuolewaisuutta muistellesansa; nudattakan muutama silmän räpäys oikeutta ja hywyhttä rakastawaa tuoleman kolutusten ajalla, joka alkain nuoruudesta on ahteroinnut täyttää luojansa käsnyjä, ja wilpittömästi seurata oman tunnonsa lakia järjen ja hywän-suonnon johdatussen alla; joka on ollut harras Sumalalle hamasta siitä hetkestä hän ensimmäisen kerran kuuli rakasten wanhembainsa huulilda lausuttawan taimaallisen Isänsä suloiesta nimeä, ja kiitoollisuudella mainittawan Luojan armo-

teidä, jonga lahjoja hän on tytywäisyydessä ja autuuden toivossa ilolla wiljellyt.

Mitä taitawat siis kuoleman kolkutukset matkaan saattaa sen sydämessä, jolla on toivo autuudesta, niin kuin ihanainen ja wähittäin walkenewa aamu-rusko, joka aurin-gon lähenemisen ilmoittaa; jolla on turwa Jumalassa, niin kuin wahwa muuri kuoleman päälle-karkausta vastaan? Hän on wälttänyt pahaa, ei silmiä palwellen, waan totuudella pahan ilkeyden tähden; hän on seurannut hywää, ei kunnian eikä muun oman woiton pyynn- tä, ei kerskatansa, waan kii- tollisuudessa malan tykö, ja hywän suo- muudessa lähimmäistänsä kohtaen. Jonga tähden hänen sielunsa on myös wahvasti haarniskoittuna urhollisuudella kuoleman terä- wain nuolden odessa seisomaan.

Hywyyttä harjoittaneen ilo on suuri si- tä, että hän on wälttänyt pahaa niin paljon kuin hän on tainnut, ja seurannut hywää niin paljon kuin hän on woinut; mutta mitä suuremmaksi eikä tämä ilo nouse, koska hän huomaitsee, että elämän ilda ja autuuden aamu yhdistywät kuolemassa, niin kuin ke- sällä yön hämärä ja päivän koitto; koska hän tietää olewansa osallisen taiwaallisen. Hänä armosta toisesakin elämässä. Ei hän wäriise tuonelan syngeää waldakundaa lähetessänsä, jonga kautta on tie määrätty
 Kuole

Kuolemattomuuteen. Raikki murheellinen meno pakenee hänen mielestänsä, niin kuin warjo auringon säteitten edellä, koska hän, ylendäin ajatuksensa korkeuteen, saa hawaita, että itse walkeuden Jsa armon silmillä hänen puoleensa katsahtaa. Hän mahtaa olla silloin joko Ruhtinaan Howissa, taikka waiwaisen asun-majasssa, hän mahtaa olla puetettuna joko ryyssyissä ja räpäleissä, taikka silitissä ja kullassa, silloin on Kuolema, joka rasittaa luotuja maan päällä, ja hirvittää pahan elkistä, se on hänelle ilolla vastaan otettava wieras, joka tuo sanoman iäisen päivän koitosta. Hän kohtaa Kuolemaa, joka on tuonelan käskyläinen, niin kuin matkustawaiset johdattajaansa, jotka wieraasta maasta Ferran haluten muuttawat oikeaan isän maahan.

Koska hän ikänsä ehtoolla antaa ajatuksensa juosta koko jälkeen jääneen elämänsä läpitse, niin ei kuulu siellä yhtäkään koston huutoa, ei näy siellä yhtäkään wieteldyä wiatomuuutta, jonga hembeyden hän olisi wäärin kättänyt. Ei hänen tarvitse peljätä, että orpo-lasten walitus karkoittaa haudasta hänen rauhansa, että leskein huokaukset kiroawat hänen luunsa mullassa, että wiheliäisten Ehyneleet rasittawat häntä; waan sen siinä ilmestyy siellä monda, joidenga rakkauden, Eitollisuuden ja Kaipauksen Ehyneleet langeawat siunauksella, niin kuin wirwoittawainen aamu-kaste, hänen hautansa päälle.

Ei löydy siis yhtäkään, joka taitaisi händä pidättää mieluisesti maa-ilmaa hyvästi jättämästä, tätä maa-ilmaa, jossa elämä on huikendelewainen, jossa ihmisen olento on kuin warjo, ja nautinto kuin unen näkö, tätä maa-ilmaa, jossa vasten-käymiset kullawat niin kuin meren allot. — — —

Mutta, eritä uskollisista ja rakkaista ystäwistä. Jaa, se on tosi, tydläs on eritä niistä, joidenga seurassa me olemme wietäneet monda iloista hetkeä sielumme wirtowitukseksi, jotka ovat lohdukkaneet meitä murheen päiwinä, ja ojendaneet kätensä meidän aruuksemme. Mutta myös tämä rakkauden raskas vaikutus, tämä oikean ystäwyyden tundo-merkki ystäwäin eritesssä tulee huokeaksi, koska he muistawat, että kuolema on yhteinen tie, jota tosin yksi myöhemmin, toinen warhemmin waeldaa, waan ei tule kuitengan peräti eroitetuiksi toinen toisestansa; sillä wä hän ajan perästä saawat he taiwaan walda-kunnassa kulin ystäwänsä jälle ilolla tawata, jossa he, niin kuin uudet alammaiset Armon Jstuimen edessä taiwaallisilda olennoilda wastaan otetaan, jotka ihmetellen iloitsawat, että maakin on tainnut kanda niin täydellisiä hedelmiä.

~~318. III. 91.~~

Juom. maunoh. 1.

